

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. หลักการ เหตุผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน “วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยใช้พื้นที่เป็นฐานใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน” ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา

นโยบายทางการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความปลอดภัย การพัฒนาสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมให้เป็นที่ปลอดภัย
- 2) ด้านโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- 3) ด้านคุณภาพของผู้เรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา
- 4) ประสิทธิภาพการบริหาร

ซึ่งนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มีเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา 2 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการจัดการศึกษา (Aspirations) (2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน (Learner Aspirations)

1) ด้านการจัดการศึกษา (Aspirations) การสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาให้สอดคล้องตามบริบทเชิงพื้นที่ ที่เป็นพื้นที่สูง ห่างไกลนั้น โรงเรียนประจำพิกนอนเป็นลักษณะการจัดการศึกษาที่สนองตอบนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กวัยเรียนในพื้นที่สูง ห่างไกล และถิ่นทุรกันดารได้เข้าถึงการศึกษา (Access) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้เด็กวัยเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม (Equity) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดที่พักและอาหารสำหรับนักเรียนประจำพิกนอน พร้อมทั้งดูแลสุขนิสัย เจตคติ และสุขอนามัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality) สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก (Relevancy) สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา หน่วยงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงศึกษาองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพื้นที่สูง ห่างไกล เพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประจำพิกนอนที่อยู่ในพื้นที่สูง ห่างไกล จากการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพิกนอนในพื้นที่สูงห่างไกล พบว่ามี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยด้าน 1) ผู้บริหารและครู (Administrator & Teachers) 2) การจัดทำแผนงาน/กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนพื้นที่ห่างไกล Programs Development for Remote Area Learners) ให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ 3) สภาพแวดล้อมและความปลอดภัย (Safety Environment) 4) การจัดระบบและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี

2) **ด้านการพัฒนาผู้เรียน (Learner Aspirations)** การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในพื้นที่สูงห่างไกลให้มีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ในศตวรรษที่ 21 จากแนวคิดของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) และแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริกรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2569 มีเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนถิ่นทุรกันดาร ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พัฒนาผู้เรียนอย่างสมดุลทั้งความรู้และคุณธรรม พัฒนาศักยภาพด้านทำกรงานอาชีพ ให้ผู้เรียนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย ขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์บริการความรู้ ดังนั้น นวัตกรรมของการยกระดับคุณภาพนักเรียนประจำพักนอนสำหรับโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่สูง ห่างไกล และถิ่นทุรกันดาร ที่ตอบโจทย์ตามนโยบาย ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงใช้แนวคิดการปฏิรูปโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community))

การปฏิรูปโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูงห่างไกลให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาได้ใช้แนวคิดการปฏิรูปโรงเรียนเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) จากนวัตกรรมของการปฏิรูปโรงเรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ของศาสตราจารย์มานาบุ ซาโต ที่ได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติจริง โดยนำไปใช้ในการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นตามแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) เกิดจากการหลอมรวมประสบการณ์ของการปฏิรูปโรงเรียนต่างๆ ทั่วโลกเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการปฏิรูปขั้นเรียน และการปฏิรูปโรงเรียนในปัจจุบัน ซึ่งแนวทางโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้รับการยอมรับว่าเป็น “แนวทางสำคัญที่นำมาเชื่อถือที่สุดสำหรับการปฏิรูปโรงเรียน” และได้รับการยอมรับจนเผยแพร่ในหลายประเทศ เช่น จีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ เวียดนาม และอินโดนีเซีย รวมทั้งประเทศไทยด้วย การปฏิรูปโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) แนวคิดของการปฏิรูปสู่โรงเรียนในรูปแบบศตวรรษที่ 21
- 2) ปรัชญา กับ วิสัยทัศน์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้
- 3) ระบบกิจกรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลัง การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานของครู การเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันผู้ปกครองและความร่วมมือกับคณะกรรมการการศึกษา และชุมชน
- 4) การสร้างเครือข่าย (Network) ทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถ มีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตในบริบทพื้นที่สูงทุรกันดารห่างไกล

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อผู้บริหารโรงเรียนประจำพักนอนพื้นที่สูงห่างไกลจัดองค์ประกอบปัจจัยขับเคลื่อนนโยบาย สพลฐ ตามบริบทพื้นที่ สูง ห่างไกล เป็นฐาน

2.2 เพื่อผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกล จัดการศึกษาแบบร่วมมือ ตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และระบบกิจกรรมของโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

2.3 เพื่อผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกล พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาการสู่สมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ด้วยระบบกิจกรรมของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

3.1 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ โรงเรียนที่มีวิสัยทัศน์ที่ทำให้เด็กทุกคนได้รับ สิทธิในการเรียนรู้และมีโอกาสในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น ผ่านบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือ รั้งซึ่งกันและกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู ครูกับครู ผู้บริหารกับครู โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา และชุมชน และมีพันธกิจหลัก 2 ด้าน คือ

3.1.1 ด้านการจัดการศึกษา (Aspirations) โดยการจัดองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนบนพื้นที่สูงห่างไกล 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยด้าน (1) ผู้บริหารและครู (2) การจัดแผนงาน/กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนพื้นที่ห่างไกล ให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ (3) การจัดสภาพแวดล้อมที่ความปลอดภัย (4) การจัดระบบและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี

3.1.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน (Learner Aspirations) การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ถึงขีดความสามารถสูงสุดของผู้เรียนแต่ละบุคคลตอบสนองและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัต ในบริบทพื้นที่สูงห่างไกลผ่านระบบ กิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) มีกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community :PLC) ในการจัดพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน และ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่

3.2 สมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ในพื้นที่สูง ห่างไกล หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในพื้นที่สูงห่างไกล ในการใช้ความรู้พื้นฐาน เจตคติ คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสภาพบริบททางสังคมในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม และเป็นส่วนช่วยให้สังคมในพื้นที่สูง ห่างไกล และประเทศชาติมีความเจริญ

ความสามารถในการใช้ความรู้พื้นฐานคือการอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณเป็น รู้ด้านวิทยาศาสตร์ และใช้ภาษาอังกฤษ

ความสามารถในการใช้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ ฟังตนเองตามพหุปัญญา ทำงานเป็นทีม เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม สื่อสาร และมีทักษะอาชีพ

มีเจตคติ คุณลักษณะในการใช้ชีวิตให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานได้แก่ การเป็นผู้นำ การบริหารเวลา ความพยายาม การปรับตัว มนุษย์สัมพันธ์ มีจิตสาธารณะ คุณธรรม มีระเบียบวินัย

3.3 โรงเรียนประจำพักนอน หมายถึงโรงเรียนปกติที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีที่อยู่ในพื้นที่สูงห่างไกลเดินทางไม่สะดวกไม่สามารถเดินทางไป-กลับได้ และเป็นโรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอนุญาตและประกาศให้เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนประจำพักนอน

3.4 การยกระดับคุณภาพของนักเรียนประจำพักนอนสำหรับพื้นที่สูง ห่างไกล หมายถึง การพัฒนาความรู้พื้นฐาน เจตคติ คุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนประจำพักนอนสำหรับพื้นที่สูง ห่างไกลใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะชีวิต เพื่อให้ให้นักเรียนมีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 โรงเรียนประจำพักนอนมีองค์ประกอบปัจจัยการขับเคลื่อนนโยบาย สภฐ ตามบริบทพื้นที่ สูง ห่างไกล

4.2 โรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกลและถิ่นทุรกันดารเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาวัฒนธรรมสร้างคุณภาพผู้เรียนสู่สมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่

4.3 ผู้เรียนในโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกลและถิ่นทุรกันดารเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีสมรรถนะด้านวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตเข้าสู่สังคมอนาคตอย่างมีคุณภาพ

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ ประเมินได้จากมิติแห่งคุณภาพ (Quality Dimensions) ดังต่อไปนี้

มิติด้านการจัดการศึกษา

5.1 โรงเรียนที่มีวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ทำให้เด็กทุกคนได้รับ สิทธิในการเรียนรู้และมีโอกาสในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น ผ่านบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือ รั้งฟังซึ่งกันและกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู ผู้บริหารกับครู ครูกับครูผ่านกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โรงเรียนกับกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายหน่วยงาน ชุมชน

5.2 ผู้บริหารและครูเป็นที่เชื่อถือ มีวิสัยทัศน์ พัฒนาตนเอง เสียสละ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับของชุมชน

5.3 มีแผนพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต ผ่านระบบ กิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่ การเรียนรู้ เชิงรุก (Active learning) แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community :PLC) และ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement)

5.4 โรงเรียนมีลักษณะพิเศษ เป็นลักษณะที่โรงเรียนจัดขึ้นเพิ่มเติมจากการจัดการศึกษาปกติ เช่นการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ ปรากฏผลให้เห็นอย่างเด่นชัด

5.5 โรงเรียนมีการจัดระบบและสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และสามารถจัดกิจกรรมบริการนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน (Service Ability) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ เหมาะสม สะดวกและปลอดภัย เช่น เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาชีพ ที่พักผ่อนหย่อนใจ มีสนามกีฬา สถานที่ประชุม ฯลฯ

มิติด้านพัฒนาผู้เรียน

(วัดประเมินผลจากการพัฒนาผู้เรียนตามแผนพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิตข้อ 5.2)

- 5.6 สามารถทำงานเป็นทีม แก้ปัญหาาร่วมกัน บริหารเวลาโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และชุมชน
- 5.6 รู้จักการอนุรักษ์อยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการได้อย่างยั่งยืน
- 5.7 มีทักษะพื้นฐานทางด้านอาชีพที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างน้อย 1 อาชีพ
- 5.8 ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพด้านสุขภาพ ความฉลาดรู้สังคม และอารมณ์อย่างสมดุล
- 5.9 ภาควิชาภูมิใจเห็นคุณค่าในมรดกวัฒนธรรมและภูมิปัญญา
- 5.10 มีพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ในระดับปานกลาง

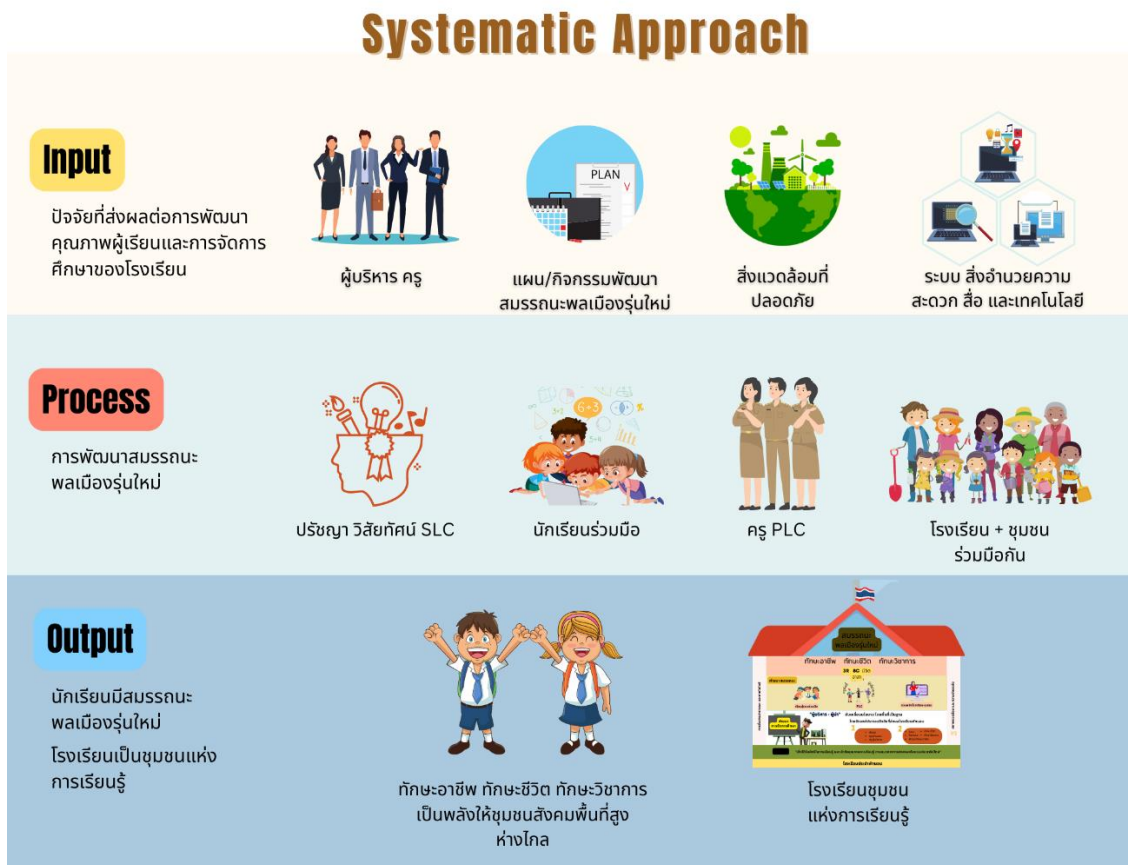
ขึ้นไป

- 5.11 มีสมรรถนะภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับพื้นที่สูงห่างไกล

ส่วนที่ 2

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเชิงระบบ ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

การพัฒนาโรงเรียนประจำพิกนอนในพื้นที่ห่างไกลให้เป็นโรงเรียนดี มีคุณภาพของชุมชน โดยใช้นวัตกรรมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) ในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน และการจัดการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งการจัดองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนประจำพิกนอน เพื่อขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน “วิถีคุณภาพ วิถีอนาคต ใช้พื้นที่เป็นฐานใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน”

แผนภาพ 2.1 การดำเนินงานเชิงระบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพิกนอน ในพื้นที่สูงห่างไกล ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่และโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอน ในพื้นที่ห่างไกลให้ผู้เรียนมีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่และโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีขอบข่ายการดำเนินงานเชิงระบบ คือ การจัดปัจจัย (Input) กระบวนการดำเนินงาน (Process) ผลผลิต (Output) ดังนี้

1. การจัดองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูงห่างไกล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการเชิงพื้นที่ โดยพื้นที่สูงห่างไกลมีการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนประจำพักนอนให้นักเรียนเพื่อลดปัญหาด้านการเดินทางมาโรงเรียน การเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง การบริหารจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่ห่างไกลให้มีคุณภาพจึงต้องจัดองค์ประกอบปัจจัยในการยกระดับคุณภาพของโรงเรียน 4 ด้านได้แก่

1) ผู้บริหาร และครู ต้องมีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับ โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือโรงเรียนเป็นพื้นที่สำหรับส่วนรวม บุคลากรของโรงเรียนมีความสัมพันธ์แบบรับฟังซึ่งกันและกัน สร้างโอกาสให้กับผู้เรียนที่ขาดโอกาส การพัฒนาตนเองให้มีสุขภาพกายใจที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ และได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ เสียสละ อุทิศเวลาให้กับโรงเรียน ชุมชน และสังคม จนเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนและสังคม

2) การจัดแผนงาน/กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ การจัดทำแผนงานพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สามารถใช้ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสภาพบริบททางสังคมในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ ทำประโยชน์ให้แก่สังคมและเป็นส่วนช่วยให้สังคมในพื้นที่สูง ห่างไกลและประเทศชาติมีความเจริญ การจัดแผนงาน/กิจกรรมครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะชีวิต ผ่านระบบ กิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่ การเรียนรู้เชิงรุกแบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community: PLC) และ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) เป็นเครือข่ายการพัฒนาผู้เรียน

3) การจัดสภาพแวดล้อมที่ความปลอดภัย การจัดปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และความปลอดภัย เริ่มจากความตระหนักรู้จากภายใน สู่ภายนอก ด้วยการปลูกจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การจัดระบบดูแลสุขภาพตนเอง สุขภาพใจ อุบัติเหตุ อุบัติภัยสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน รวมทั้งส่งเสริมวิทยากรให้ผู้เรียนอนุรักษ์และอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

4) การจัดระบบ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี การจัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียนที่โดดเด่น ดึงดูดความสนใจ มีสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ มีเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียนเข้าถึงข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ทันโลกอย่างเหมาะสม

2. การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้พื้นที่สูงห่างไกล แบบมีพักนอน

การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้พื้นที่สูงห่างไกล แบบมีพักนอน โดยพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะชีวิต ให้ผู้เรียนใช้ความรู้ เจตคติ คุณลักษณะต่าง ๆ ผ่านระบบการจัด กิจกรรม 3 ส่วน ตามแนวคิดการปฏิรูปโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้ แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community:PLC) และ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) เป็นเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งจะพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ที่มีความสามารถ ในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ เป็น บุคคลที่มีพฤติกรรมเหมาะสมตามสภาพการณ์ บริบททางสังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นบุคคลที่สามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน สังคม มีส่วนช่วยให้ชุมชน สังคมในพื้นที่สูง ห่างไกล มีความเจริญในอนาคต

ระบบกิจกรรม 3 ส่วน ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

1) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้จะจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แบบให้ผู้เรียนร่วมกันเรียนรู้เป็นกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ของกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 2-4 คน โดยจะเน้น ผลลัพธ์หรือผลงานมากกว่ากระบวนการ ทั้งนี้กลุ่มผู้เรียนจะศึกษาค้นคว้าและอาศัยประสบการณ์ของสมาชิก ในกลุ่มในการถ่ายทอดเนื้อหาและสร้างความรู้จากสังคมโดยการผสมผสานความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ด้วยการค้นพบคำตอบด้วยตนเองหรือผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มร่วมกันตรวจสอบผลงานหรือ ประเมินสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้แน่ใจว่าสมาชิกแต่ละคนมีการเรียนรู้ และมีการเชื่อมโยงความคิดผ่านผู้เรียนกลุ่มต่างๆ ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ในสภาพจริง การร่วมมือกันเรียนรู้และการวิเคราะห์ทางเลือกจาก มุมมองที่หลากหลาย โดยอาศัยสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางความคิด และร่วมกันค้นหาคำตอบเพื่อให้เกิดทักษะการแก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้งด้วยเหตุผล อีกทั้งการนำเสนอ และ สรุปผลงานเป็นทักษะที่สำคัญเนื่องจากการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการเรียนให้แก่สมาชิกในกลุ่ม และนอกกลุ่มให้ผู้อื่นทราบ และผู้สอนเป็นที่ปรึกษาหรือผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) มีขั้นตอนหลัก 7 ขั้นตอน (Goodsell et al, 1992) ได้แก่ (1) นำเสนอสถานการณ์ปัญหา (2) จับกลุ่มตามความสนใจ (3) ประชุมวางแผน สร้างข้อตกลงร่วมกัน (4) ร่วมกันระดมสมอง ศึกษาค้นคว้า (5) สร้างผลงาน (6) นำเสนอผลงาน (7) ประเมินผลงาน

2) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community : PLC)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ คือการรวมกลุ่มของผู้สอนในลักษณะของชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ จากการปฏิบัติการถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เป็นแนวคิดที่นำเสนอโดย ริชาร์ด ดูโฟร์ (Richard DuFour) และโรเบิร์ต เอเคอร์ (Robert Eaker) เมื่อ ค.ศ.1998 PLC คือการรวมตัว วมใจ รวมพลัง ร่วมมือกัน ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์คุณค่าเป้าหมายและภารกิจร่วมกันโดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบ

ผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้น หัวใจหลักของการทำ PLC คือ การสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน มีความเป็นกัลยาณมิตร เห็นเป้าหมายไปสู่การพัฒนานักเรียนร่วมกัน ซึ่งการจัดกระบวนการ PLC ไม่จำเป็นต้องใช้ต้นทุนหรือทรัพยากรมากมาย เพียงแค่ครูพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติและวิธีการสอน ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมวางแผนเพื่อวิเคราะห์ปัญหา การทำ PLC มีความยืดหยุ่นสูง ขึ้นอยู่กับบริบทโรงเรียน วัตถุประสงค์ และ ความพร้อมในการทำ สามารถจัดในรูปแบบจับกลุ่มครูระดับชั้นเดียวกัน (Grade-level teams) เน้นการร่วมมือกันวางแผนการสอนให้สอดคล้องกัน ภายในระดับชั้น หรือจับกลุ่มตามสาระการเรียนรู้ (Content-area teams) เน้นการปรับปรุงหลักสูตร หรือใช้ครูเพียง 2 คน ที่อยากพัฒนาวิชาชีพตนเองอาจมาจากต่างวิชา ต่างระดับชั้น หรือแม้กระทั่งต่างโรงเรียน ก็สามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้

3) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) การพัฒนาหรือยกระดับการจัดการศึกษาของพื้นที่ ให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของบริบทพื้นที่ และขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้ ครอบครัวและชุมชนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา เกิดการพัฒนา ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชน และโรงเรียนไปพร้อม ๆ

3. ผลของการดำเนินงาน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนพื้นที่สูงห่างไกล ที่ประสบความสำเร็จ

การพัฒนาผู้เรียน และโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่ห่างไกลให้เป็นโรงเรียนดี มีคุณภาพเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการจัดการศึกษาของโรงเรียน

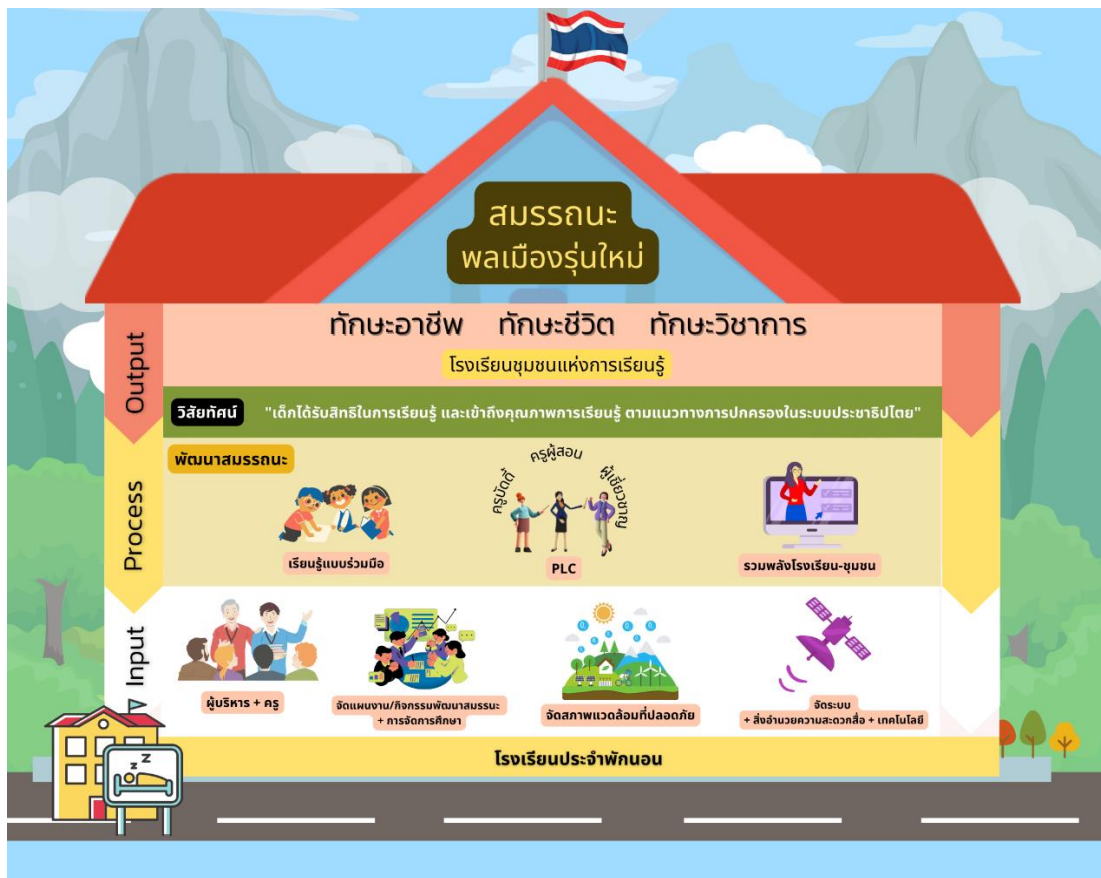
ผู้เรียนจะมีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม โรงเรียนจะมีลักษณะพิเศษ เป็นลักษณะที่โรงเรียนจัดขึ้นเพิ่มเติมจากการจัดการศึกษาปกติ เช่นการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ ปรากฏผลให้เห็นอย่างเด่นชัด ผู้บริหาร และครูเป็นที่เชื่อถือของชุมชน ลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อาคารสถานที่ของโรงเรียน สะอาด ปลอดภัย เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาชีพ ที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สถานที่ประชุม ฯลฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เทคโนโลยี ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และบริการนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน (Service Ability)

ส่วนที่ 3

การนำไปใช้

แนวทางการยกระดับคุณภาพของนักเรียนของโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูงห่างไกล ให้มีสมรรถนะ พลเมืองรุ่นใหม่ และโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีแนวทางการนำไปใช้ ดังนี้

- 1) กำหนดปรัชญากับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้
- 2) การจัดองค์ประกอบปัจจัยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำ พักนอนบนพื้นที่สูงห่างไกลให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้
- 3) การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ และการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในพื้นที่สูงห่างไกล
- 4) การประเมินผลสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่และการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนบนพื้นที่สูงห่างไกลให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

ภาพที่ 3.1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนบนพื้นที่สูงห่างไกล

1. กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ การกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ร่วมกัน เพื่อเป็นเป้าหมาย (Goal) ในการพัฒนา สมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ และการจัดการศึกษาให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ร่วมกันทั้งผู้บริหารครูและ กรรมการสถานศึกษา ปรัชญา วิสัยทัศน์ของโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ มี 3 ประการ คือ 1) ปรัชญาว่าด้วยความ เป็นสาธารณะ (Public Philosophy) หมายถึงห้องเรียนและโรงเรียนคือพื้นที่สาธารณะเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ของทุกคน ไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงลำพัง การเรียนรู้เป็นไปเพื่อประโยชน์ร่วมกัน เปิดกว้างในการมีส่วนร่วม 2) ปรัชญาว่าด้วยประชาธิปไตย (Democracy Philosophy) หมายถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเคารพ เข้าอก เข้าใจ รับฟังเสียงทุกเสียงจากทุกคน เพื่อจะทำให้ระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียนและห้องเรียนเกิดขึ้นได้ระหว่างเด็ก กับเด็ก เด็กกับครู ครูกับครู ต้องสร้างความสัมพันธ์ในการรับฟังซึ่งกันและกัน 3) ปรัชญาว่าด้วยความ เป็นเลิศ (Excellence Philosophy) ความเป็นเลิศ ไม่ได้หมายถึงความยอดเยี่ยมจากการเปรียบเทียบกับคนอื่น เด็กทุกคนมี ความแตกต่าง และมีสิทธิที่จะพัฒนาเต็มศักยภาพของเขา ความเป็นเลิศจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่ จำเป็นต้องมองให้ไกล เพื่อพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้ยอดเยี่ยมที่สุดของทั้งครูและนักเรียนเอง

2. การจัดองค์ประกอบปัจจัยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนบน พื้นที่สูงห่างไกลให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

การจัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกลให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ มี องค์ประกอบปัจจัยส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหารและ ครู องค์ประกอบที่ 2 การจัดแผนงาน/กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้ เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ องค์ประกอบที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมที่ความปลอดภัย และองค์ประกอบที่ 4 การจัดระบบและ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี และการจัดการศึกษาให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารมี บทบาทเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดย การสำรวจ (Explore) การวิเคราะห์ (Analyze) การเติมเต็ม (Complete) ดังนี้

2.1 การสำรวจ (Explore) สภาพการณ์การจัดการศึกษาของ โรงเรียนตนเองเพื่อให้ทราบจุดเด่นและ จุดพัฒนาของโรงเรียน โดยใช้เครื่องมือคือแบบสำรวจองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการ จัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่ห่างไกล (ในภาคผนวก ข) ที่พัฒนาจาก ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่ห่างไกล มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร และครู (2) การจัดแผนงาน/กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้ เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ ทั้งด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะชีวิต ผ่านระบบ กิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่ ครู ความเป็น เพ็ ่อนร่วมงาน และทีมงาน ตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community:PLC) นักเรียนเรียนรู้แบบร่วมมือ(Collaborative Learning) และ การมีส่วนร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครอง และคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) (3) การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย (4) การจัดระบบ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี และนำผลการสำรวจมา วิเคราะห์ผล และวางแผนปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบปัจจัยด้านที่1 ผู้บริหารและครู

การจัดองค์ประกอบปัจจัยผู้บริหารและครูมีปัจจัย 18 ข้อ แนวทางการจัดปัจจัยได้แก่ ผู้บริหารและครู มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาวิชาชีพ สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูมั่นใจในความสามารถจัดการศึกษา พัฒนานตนเองให้มีคุณวุฒิ มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีขวัญ กำลังใจ มีจิตวิญญาณ มีความสามัคคี มีความเสียสละ อุทิศเวลาให้กับนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพื้นที่สูงห่างไกลร่วมกัน มีคุณธรรม มีความประพฤติดี บุคลิกภาพเหมาะสมเป็นแบบอย่างกับนักเรียน มีความคาดหวังในตัวนักเรียนว่าจะเป็นพลเมืองที่ทำประโยชน์ให้กับชุมชนท้องถิ่น ผู้บริหาร ครูกับผู้บริหารมีความสัมพันธ์ที่ดี มีความเข้าใจในเป้าหมายของโรงเรียนประจำพักนอน มีการนิเทศ กำกับและติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องแบบ กัลยาณมิตร ผู้บริหารเป็นบุคคลหลักที่ สร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ส่งเสริมกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ชุมชน ช่วยให้สมาชิกชุมชนร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ชุมชนและสังคม จนเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนบนพื้นที่สูงห่างไกล

เกณฑ์ตัดสินผลการสำรวจการจัดปัจจัยด้านผู้บริหารและครู คือ
 ผลการสำรวจมีการจัดปัจจัยมี 1-6 ข้อ แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับน้อย
 ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 7-12 ข้อ แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับปานกลาง
 ผลการจัดปัจจัยมี 13 ข้อขึ้นไป แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับมาก

องค์ประกอบที่ 2 แผนงาน/กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่

การจัดแผนงาน/กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ ประกอบด้วย ปัจจัย 23 ข้อ แนวทางการจัดแผนงาน/กิจกรรม คือ การจัดทำแผนงานพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ในพื้นที่สูง ห่างไกล ครอบคลุม ด้าน วิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต เจตคติ และคุณลักษณะ เพื่อผู้เรียนมีความสามารถใช้ ความรู้พื้นฐาน อ่าน เขียน ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต และอาชีพ เจตคติ และคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสภาพบริบททางสังคมพื้นที่สูงห่างไกล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยวิธีชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community:PLC) และ จัดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement)

เกณฑ์ตัดสินผลการสำรวจการจัดปัจจัยด้านแผนงาน/กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ คือ
 ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 1-8 ข้อ แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับน้อย
 ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 9-17ข้อ แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับปานกลาง
 ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 18 ข้อขึ้นไป แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับมาก

องค์ประกอบที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมที่ความปลอดภัย

การจัดสภาพแวดล้อมที่ความปลอดภัย ประกอบด้วยปัจจัย 19 ข้อ แนวทางการจัดปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย เริ่มจากความตระหนักรู้จากภายใน สู่ภายนอก ด้วยการปลูกจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การจัดระบบดูแลสุขภาพตนเอง สุขภาพใจ การจัดระบบป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัยที่อาจเกิดขึ้นกับโรงเรียนที่ตั้งอยู่พื้นที่สูงห่างไกล การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยทั้งภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน รวมทั้งส่งเสริมวิทยาการให้ผู้เรียนอนุรักษ์และอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

เกณฑ์ตัดสินผลการสำรวจการจัดปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ความปลอดภัย คือ ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 1-7 ข้อ แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับน้อย ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 8-12 ข้อ แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับปานกลาง ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 13 ข้อขึ้นไป แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับมาก

องค์ประกอบที่ 4 การจัดระบบ และสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี

การจัดระบบ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบด้วยปัจจัย 9 ข้อ แนวทางการจัดระบบ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี โรงเรียนคือการจัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียนที่โดดเด่น ดึงดูดความสนใจ มีสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ มีเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียนเข้าถึงข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ทันโลกอย่างเหมาะสม

เกณฑ์ตัดสินผลการสำรวจการจัดปัจจัยด้านการจัดระบบ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี คือ ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 1-3 ข้อ แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับน้อย ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 4-6 ข้อ แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับปานกลาง ผลการสำรวจการจัดปัจจัยมี 7 ข้อขึ้นไป แสดงว่ามีการจัดปัจจัยในระดับมาก

2.2. การวิเคราะห์ผลการสำรวจปัจจัย นำผลการสำรวจมาวิเคราะห์ข้อมูลระดับการจัดปัจจัยในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการจัดปัจจัย โดยพิจารณาจากระดับคุณภาพตามเกณฑ์ตัดสินผลการสำรวจการจัดปัจจัยแต่ละองค์ประกอบว่ามีการจัดปัจจัยในระดับน้อย ปานกลาง หรือ มาก การจัดปัจจัยในแต่ละองค์ประกอบให้เป็นไปตามบริบท ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเอง ทั้งนี้ไม่ควรน้อยกว่าระดับปานกลาง

2.3. การเติมเต็ม (complete) นำผลการวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบปัจจัยมาวางแผนการจัดปัจจัยการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น

- 1) สร้างการรับรู้และความเข้าใจในเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันในการจัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกลและถิ่นทุรกันดารให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้
- 2) พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น เชิญวิทยากรให้ความรู้ในการพัฒนาโรงเรียนในรูปแบบโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3) จัดหา / จัดสรรงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สถานประกอบการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนการจัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกลและถิ่นทุรกันดารให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

5) นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

6) สะท้อนผลการนิเทศ ติดตามโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

7) สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกลและถิ่นทุรกันดารให้มีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

8) ประเมินการดำเนินงานการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกลและถิ่นทุรกันดารให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่การดำเนินขับเคลื่อนการจัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกลและถิ่นทุรกันดารให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ต่อสาธารณชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

แนวทางโรงเรียนจัดทำแผนการจัดปัจจัยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดัง ตาราง ตัวอย่างการวางแผน ในภาคผนวก

3. การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ และการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในพื้นที่สูงห่างไกล

การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ และการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในพื้นที่สูงห่างไกล ผู้บริหารและครูต้องปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งระบบ โดยการกำหนดให้การพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ของโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกล เป็นภารกิจหลักในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ความรู้พื้นฐาน ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะ ของความเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ ที่ต้องวางแผน จัดโครงสร้างหลักสูตร วางแผนจัดทำหลักสูตร/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาอย่างหลากหลายครอบคลุมทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิต ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแนวทางให้ครูได้ดำเนินการดังนี้

3.1 เตรียมการ (Prepare) ในการจัดโครงสร้างหลักสูตร วางแผนจัดทำหลักสูตร/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้บริหาร และครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1.1 การสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่โรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง ห่างไกล กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ซึ่งในกระบวนการบริหารได้มีการสร้างเป้าหมายร่วมกันแล้ว ในส่วนของครูผู้สอนจะต้องสร้าง ความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันกับนักเรียน ผู้ปกครอง โดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น จดหมายข่าว ในคราวการประชุมผู้ปกครอง เว็บไซต์ของโรงเรียน Line Application เพจ ฯลฯ

3.1.2 ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ เป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุน ให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพด้วยการศึกษา ค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน มีลักษณะ ดังนี้

1) การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-based Learning) การเรียนรู้แบบ นี้เป็นการจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะ ทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพการพัฒนาทักษะ การคิดขั้นสูง โดยสถาบันการศึกษามักร่วมมือกับแหล่งงานใน ชุมชน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนร่วมกันตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหา กิจกรรม และ วิธีการประเมิน

2) การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project-based Learning) การเรียนรู้ด้วย โครงงานเป็นการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สืบค้น ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้(teacher)เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาเพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยโครงงาน สิ่งที่ได้รับจากการ เรียนรู้ด้วย PBL จึงมิใช่ตัวความรู้ (knowledge) หรือวิธีการหาความรู้ (searching) แต่เป็นทักษะการเรียนรู้และ นวัตกรรม (learning and innovation skills) ทักษะชีวิตและประกอบอาชีพ (Life and Career skills) ทักษะด้าน ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) การออกแบบโครงงานที่ดี จะกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (critical thinking & problem solving) ทักษะการสื่อสาร (communicating) และทักษะการสร้างความร่วมมือ (collaboration) ประโยชน์ที่ได้สำหรับครูที่นอกจากจะเป็นการ พัฒนาคุณภาพด้านวิชาชีพแล้ว ยังช่วยให้เกิดการ ทำงานแบบร่วมมือกับเพื่อนครูด้วยกัน รวมทั้งโอกาสที่จะได้สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนด้วย คณะเทคโนโลยี สื่อสารมวลชน

3.1.3 ศึกษากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ

1) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นการร่วมมือและการสื่อสารสองทาง ช่วยกระตุ้นและบังคับให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าการเรียนรูปแบบอื่นๆ ช่วยฟื้นฟูความสามารถทางการเรียนของ เด็กเรียนช้าได้ สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่สูงอยู่แล้วยิ่งสูงเพิ่มขึ้น โดยมีการออกแบบการเรียนรู้ แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน ครูเพียงสนับสนุนให้เด็กๆ เรียนรู้ซึ่งกันและกันแบบกลุ่มเล็กๆ ที่มีจำนวนไม่เกิน 4 คน สร้างการเรียนรู้แบบก้าวกระโดด ผ่าน Sharing Task และงานที่ท้าทายและมีความหมาย เน้นการแก้ปัญหา ร่วมกัน

2) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community :PLC) จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เป็นการสร้างโรงเรียนที่ทำให้ครูทุกคนเติบโตขึ้นได้ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการเติบโตของครูจะมี 2 ด้าน คือ การเติบโตในฐานะช่างฝีมือ (Craftsmanship) คือ การได้รับเทคนิคและสไตล์ ผ่านการลอกเลียนแบบ และการเติบโตในฐานะผู้เชี่ยวชาญ (Professional Development) คือการบูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติจริงผ่านกรณีศึกษาในการวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจะสนับสนุนงานวิจัยของครูแต่ละคนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น ครูทุกคนจะต้องมีการนำเสนอชั้นเรียนแก่เพื่อนร่วมงาน ผ่านการเปิดห้องเรียน (Open Classroom) เพื่อเปิดชั้นเรียนให้คุณครู เพื่อนร่วมงาน หรือคนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ชั้นเรียนของเขา เป็นการสร้างความสัมพันธ์แบบเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับเพื่อนร่วมงานภายในโรงเรียน การเปิดห้องเรียน (Open Classroom) ทำให้ครูผู้เปิดห้องเรียนได้พัฒนาทักษะเรียนรู้ในเชิงความคิด ความรู้สึกอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ในการใช้ชีวิตและความอ่อนไหวกับความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นเพื่อที่จะรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นกับความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นด้วย ครูผู้สังเกตห้องเรียน ได้ฝึกการคิดอย่างลึกซึ้งจากคำตอบหรือว่าแบบฝึกหัดของนักเรียน ผ่านการสังเกต การเปิดชั้นเรียนทำให้ครูได้สังเกตข้อเท็จจริงจากการเรียนรู้ของเด็กในห้องเรียน ที่ไม่ใช่ “การให้คำปรึกษา” และ “การประเมิน” การสอน แต่เป็นการสะท้อน (Reflection) การเรียนรู้ของเด็กเป็นหลัก วิจัยเชิงสร้างสรรค์

3) การมีส่วนร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น เจ็อนไซท์ที่จำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับผู้ปกครอง จนโรงเรียนกับผู้ปกครองมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน หากไม่ผลักดันการปฏิรูปโรงเรียนไปพร้อมกับการสร้างความสัมพันธ์ในความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน และชุมชนในพื้นที่ จะทำให้ยากต่อการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าโรงเรียนจะทำการปฏิรูปจากภายใน แต่ถ้าไม่มีการสนับสนุนจากภายนอกแล้ว การปฏิรูปอย่างต่อเนื่องก็ไม่สามารถเป็นไปได้

การทำให้ระบบกิจกรรมต้องเตรียมการสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Communication) โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่รับฟังซึ่งกันและกันทั้งในห้องเรียน ห้องพักครู รวมถึงระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่น เมื่อมีความสัมพันธ์ที่รับฟังซึ่งกันและกัน จะทำให้การสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น ครูและเด็กเกิดการเรียนรู้ การรับฟังเสียงของผู้อื่น เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย (ปรัชญาของโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้)

3.2 การจัดการเรียนรู้พัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ โดย วงจรชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC Circle) **วางแผน (Plan)** วางแผนร่วมกัน แผนงาน/โครงการ/ออกแบบกิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ใน 3 ด้าน 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านวิชาชีพ 3) ด้านทักษะชีวิต การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศรอบด้าน **นำแผนการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้ (DO)** แบบเชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Collaborative Learning) เป็นการร่วมมือและการสื่อสารสองทาง เพื่อช่วยกระตุ้นและบังคับให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ช่วยฟื้นฟูความสามารถทางการเรียนของเด็กเรียนช้านักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่สูงอยู่แล้วยิ่งสูงเพิ่มขึ้น ครูเพียงสนับสนุนให้เด็กๆ เรียนรู้ซึ่งกันและกันแบบกลุ่มเล็กๆ ที่มีจำนวนไม่เกิน 4 คน ผ่าน Sharing Task และงานที่ทำท่ายและมีความหมาย เน้นการแก้ปัญหาร่วมกัน

มีการเปิดห้องเรียน (Open Classroom) ให้ครูผู้พัฒนาเข้าเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอนในชั้นเรียน (SEE) เป็นการสร้างความสัมพันธ์แบบเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับครูผู้พัฒนา ทำให้ครูผู้เปิดห้องเรียนได้พัฒนาทักษะเรียนรู้ในเชิงความคิด ความรู้สึกอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ในการใช้ชีวิตและความอ่อนไหวกับความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นเพื่อที่จะรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นกับความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ครูผู้สังเกตห้องเรียนได้ฝึกการคิดอย่างลึกซึ้งจากคำตอบหรือว่าแบบฝึกหัดของนักเรียน ผ่านการสังเกต การเปิดชั้นเรียนทำให้ครูได้สังเกตข้อเท็จจริงจากการเรียนรู้ของเด็กในห้องเรียน ที่ไม่ใช่ “การให้คำปรึกษา” และ “การประเมิน” การสอน แต่เป็นการสะท้อน (Reflection) การเรียนรู้ของเด็กเป็นหลักกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

3.3 การมีส่วนร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น เป็นการสร้างความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับผู้ปกครอง จนโรงเรียนกับผู้ปกครองมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน และคณะกรรมการการศึกษาในพื้นที่ตลอดทั้งหน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนจากภายนอกและเป็นการสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Communication) โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่รับฟังซึ่งกันและกันทั้งในห้องเรียน ห้องพักครู รวมถึงระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่น เมื่อมีความสัมพันธ์ที่รับฟังซึ่งกันและกัน จะทำให้การสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น ครูและเด็กเกิดการเรียนรู้ การรับฟังเสียงของผู้อื่นเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย

4. การประเมินผลสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่และการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนบนพื้นที่สูงห่างไกลให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

การพัฒนาสมรรถนะนักเรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่และการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูงห่างไกลให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้

- 1) ผู้เรียนมีสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม คือ สามารถใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ตนมี ในการปฏิบัติหรือแก้ปัญหาต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสภาพบริบททางสังคม ให้ความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกัน การทำประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวม
- 2) ผู้บริหาร และครู พัฒนาการวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) เป็นที่เชื่อถือของชุมชน ชุมชนให้ความร่วมมือ และร่วมมือกับชุมชน
- 3) โรงเรียนมีแผนงาน/กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะเด่น เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนพื้นที่สูงห่างไกล เพิ่มเติมจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั่วไป โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน
- 4) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ อาคารสถานที่ของโรงเรียนสะอาด ปลอดภัย เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิชาชีพ ที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สถานที่ประชุม ฯลฯ
- 5) มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เว็บไซต์โรงเรียน เทคโนโลยี ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และบริการนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน (Service Ability)
- 6) ชุมชนและต้นสังกัด ให้การยอมรับว่าเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชนบนพื้นที่สูงห่างไกล

สรุปผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ต่อไปการวางแผนงาน โดยมีประเด็นการสรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

สรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนและการจัดการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนในพื้นที่สูง
ห่างไกลให้เป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประจำปี พ.ศ. ....

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน
2. ปรัชญา วิสัยทัศน์
3. ผลการสำรวจองค์ประกอบปัจจัยการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่สูง ห่างไกลและถิ่นทุรกันดาร

องค์ประกอบที่ 1 ผู้บริหาร และครู พบว่า....

องค์ประกอบที่ 2 การจัดแผนงาน/กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

กิจกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะชีวิต พบว่า....

องค์ประกอบที่ 4 การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า .....

องค์ประกอบที่ 5 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเทคโนโลยี พบว่า....

จากการสำรวจองค์ประกอบปัจจัยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประจำพัก
นอนในพื้นที่สูงห่างไกล ดังกล่าวข้างต้น นำผลมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายในการจัดปัจจัย
การศึกษา ดังนี้

องค์ประกอบที่ .1.. ดำเนินโครงการ.....

องค์ประกอบที่ ..2. ดำเนินโครงการ.....

องค์ประกอบที่ ..3 ดำเนินโครงการ.....

องค์ประกอบที่ ...4 ดำเนินโครงการ.....

กระบวนการดำเนินโครงการ..... และผลการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินโครงการ..... และผลการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินโครงการ..... และผลการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินโครงการ..... และผลการดำเนินงาน

4. แผนงาน/กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

(1) สรุปผลการจัดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ และเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้

(2) สรุปผลการจัดกิจกรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3 ส่วน คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) ในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community) (ในที่นี้เสนอแบบคู่) และการเข้าร่วมเรียนรู้ของพ่อแม่ ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) กิจกรรมหลากหลายที่สามารถนำมาสรุปผลได้แก่

- การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การออกแบบ การวางแผนการทำงาน การแก้ปัญหาและการปฏิบัติงาน

- มีหลักสูตรอย่างหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น โดยเน้น เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG : Bio Circular Green Economy)

- การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานทางด้านอาชีพอย่างน้อย 1 อาชีพ

- พัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์ครบวงจร

- ส่งเสริมให้มีรายได้ระหว่างเรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นนักนวัตกรรม

- การใช้เทคโนโลยีส่งเสริมอาชีพอย่างสร้างสรรค์

- ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา การบริหารเวลา คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

- จัดกิจกรรมพัฒนาการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความแตกต่างของพหุวัฒนธรรม

- จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะ (Well-being)

- จัดกิจกรรมด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านความฉลาดรู้ สังคม และอารมณ์อย่างสมดุล

- จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะพื้นฐานทางการเกษตรอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

ฯลฯ

3.4 ผลการประเมินสมรรถนะผู้เรียน ด้านวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต

4. ผลการประเมินความสำเร็จตามตัวชี้วัด

5. ลักษณะพิเศษ (Features) ของโรงเรียน เป็นลักษณะที่โรงเรียนจัดขึ้นเพิ่มเติมจากการจัดการศึกษาปกติ เช่นการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ ปรากฏผลให้เห็นอย่างเด่นชัด